



FUNDACJA

„Archiwum i Muzeum Pomorskie
Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek”
37-100 Toruń, ul. Podmurna 93
056 65 22 186, e-mail: fapak@wp.pl
956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
NIP 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAŁ
General Marii Wittek



GL
todd

+  FIBAK Henryka
 ps. „Henia”

3795/WSK
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 3796 / WSK

FIBAK Henryka

ps. „Henia”

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 — relacja właściwa ✓

I/2 — dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 — inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 — dot. rodziny relatora

III/2 — dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 — dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945)

III/4 — dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 — Inne...

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓ 2

VI. Encyklopedia ✓ zebrała I/1

i/1. Relacja:

- Relacja Henryki Fibak i jej siostry Helemy Fibak
pnystawa pner Józefa Stepnia z Łodzi 12.01.2007
(źródło nie ustalone - dot. organizacji Promieniście
u Łodzi). Fotografie obu Kobiet. Kserokopia.
K 2, s. 1-3.





„Henia” Henryka Fibak – przewodnicząca grupy Promienistych Śródmieście. Od maja 1943 roku przewodnicząca organizacji i dowódca oddziału Promienistych. Aresztowana w listopadzie 1943 roku, skazana przez Sąd Specjalny na karę śmierci. Wyrok wykonano w marcu 1944 roku.

FIBAK HENRYKA urodziła się 27 grudnia 1922 roku w Łodzi. Rodzice: Franciszek i Maria byli dozorcami domu przy ulicy Żeligowskiego, gdzie też mieszkali. Po śmierci ojca, który zmarł przed wojną, jako najstarsza z czwórki dzieci, pomagała matce w utrzymaniu domu. W 1940 roku skierowano ją do pracy w niemieckiej wytwórni ciastek jako robotnicę. Przed wojną jak i w czasie okupacji rodzina Fibaków żyła w trudnych warunkach. Pięciosobowa rodzina zajmowała jedną izbę. Mimo trudności rodzina Fibaków stanowiła zgodny i pogodny dom, pełen ciepła i wzajemnego zrozumienia. Było to zasługą matki i Heni. W kwietniu 1942 roku przez młodszego brata Zdzicha, Henia nawiązała kontakt z kierownictwem Promienistych. Od początku stała się aktywnym członkiem tej organizacji, tworząc samodzielną grupę „Śródmieście”. W czerwcu tego samego roku złożyła przysięgę Gwardii Ludowej. W kwietniu 1943 roku, wraz z siostrą Heleną, przeprowadziła pełne rozpoznanie sklepu z bronią przy ulicy Piotrkowskiej, co pozwoliło przeprowadzić udaną akcję na ten sklep. W tym też czasie bierze czynny udział w przygotowaniach oddziału partyzanckiego i w innych pracach związku. W dniu wymarszu oddziału, 5 maja 1943 roku, przejmuje kierownictwo organizacji i dowództwo pozostałego w Łodzi oddziału GL po fali aresztowań z kwietnia i maja tego samego roku. Pomaga w wydawaniu prasy konspiracyjnej, organizując powielarnię w mieszkaniu Witulskiej. Przewozi prasę i przekazuje informacje organizacyjne do Ozorkowa i Zgierza. Inspiruje akcję na fabryczkę Stetki. Po aresztowaniach promienistych w lipcu 1943 roku i po aresztowaniu brata, kontynuuje nielegalną działalność. Dopiero po aresztowaniu siostry – Heleny we wrześniu 1943 roku ogranicza swoje kontakty, choć w pełni ich nie przerywa. W listopadzie 1943 roku zostaje aresztowana przez gestapo. Po ostrym śledztwie zostaje postawiona przed sądem doraźnym, który skazuje ją na karę śmierci. Przez kilka tygodni oczekuje w więzieniu przy ulicy Gdańskiej na wykonanie wyroku. W dniu 27 marca 1944 roku zostaje powieszona. Miejsce grobu nie jest znane.

Przyśięź Józef Stępień z Łodzi 12/02
lp. 36/07 1

Helena Fibak członek grupy
Śródmieście.
Rozstrzelana 15.11.1943 roku na
cmentarzu żydowskim.
Spoczywa na cmentarzu św. Rocha
w Łodzi.



FIBAK HELENA urodziła się 25 kwietnia 1925 roku, jako druga córka Franciszka i Marii. W 1939 roku ukończyła szkołę powszechną. Pracę rozpoczęła w 1940 roku jako goniec w niemieckiej firmie. W kwietniu 1942 roku, wraz z siostrą i bratem, wstępuje do organizacji Promienistych. W dwa miesiące później składa też przysięgę w Gwardii Ludowej. Pełna temperamentu i inicjatywy pełni funkcję kolportera nielegalnej prasy i łącznika. Pełnienie tych funkcji ułatwia jej praca gońca, wymagająca poruszania się po całym mieście w godzinach pracy. To też ułatwiło dokonania rozeznania sklepu przy ulicy piotrkowskiej przed akcją w dniu 20 kwietnia 1943 roku. W lipcu tego roku brała udział w kolportażu ulotek w języku niemieckim. Między innymi, ulotki takie wrzucała do koszar wojskowych przy ulicy Konstytucyjnej. Aresztowana we wrześniu 1943 roku. Po ostrym śledztwie zostaje skazana na karę śmierci. W dniu 15 listopada 1943 roku, razem z bratem Zdzisławem i grupą innych Promienistych, została rozstrzelana na cmentarzu żydowskim w Łodzi. W grudniu 1999 roku jej prochy przeniesiono na cmentarz św. Rocha w Łodzi, przy ulicy Zgierskiej.

FIBAK ZDZISŁAW urodził się 11 czerwca 1927 roku w Łodzi, jako trzecie dziecko Franciszka i Marii. W 1939 roku ukończył sześć klas szkoły powszechnej. Dalszą naukę przerwała wojna. W 1941 roku rozpoczął pracę jako uczeń ślusarski w ślusarni mechanicznej przy ulicy Sienkiewicza 59. Razem z nim pracowali tu: Gajek, Zieliński i Kurzawski, którzy wprowadzili go do organizacji Promienistych na początku 1942 roku. Krótco po tym, w kwietniu, Zdzich wprowadził do organizacji swe siostry. Razem z nimi, w czerwcu 1942 roku, złożył przysięgę Gwardii Ludowej. Brał udział w szkoleniu wojskowym oraz wykonywał różne polecenia organizacyjne. W dniu 20 kwietnia 1943 roku brał udział w akcji na sklep z bronią, przenosząc część zdobytej amunicji do domu. W czerwcu tego samego roku wprowadził do organizacji Wojecha, od którego przejął później jeden pistolet. Aresztowany został 17 lipca 1943 roku. W czasie śledztwa traktowany był bardzo brutalnie. Razem z siostrą Heleną stanął przed plutonem egzekucyjnym w dniu 15 listopada 1943 roku.

Przysięgę Józef Stepien
z Łodzi 12/07
lp. 36/07

Vante

W tym czasie Henryka Fibak była już w więzieniu przy ulicy Gdańskiej. Dokładna data jej aresztowania nie jest znana, ale musiało to nastąpić na przełomie października – listopada. Prawdopodobnie przez okres przesłuchań i śledztwa była w więzieniu izolowana. Pierwszego grudnia 1943 roku przeniesiono ją do celi nr 24, w której między innymi była Wanda Pełczyńska. Ona to wspominając Henię pisała, że zaprzyjaźniła się z nią i od niej samej usłyszała, że jej sprawa była przez gestapo „rozszyfrowana całkowicie”. Wynika z tego, że przed wprowadzeniem do celi nr 24 przeszła już śledztwo i znany był jej wyrok. Musiała zatem stanąć przed Standgericht, gdzie odczytano jej wyrok. Wanda Pełczyńska pisze:

„Miedzy podpisanym wyrokiem śmierci a wykonaną egzekucją upłynęło kilka tygodni i to wyczekiwanie, kiedy ją zabiorą z celi, było męczarnią. Pocięczałam ją jak tylko mogłam, ale gdy na zmianę bielizny przysłano jej czarne spodnie, zrozumiałam, że zbliża się koniec. Pewnego marcowego dnia jak zwykle siedziałyśmy na pryczy, gdy celę otworzyła dozorczyńni z dziwną miną wywołując nazwisko Fibak. Spojrzałam na wymizerowaną twarz Heni, która pocałowałszy mnie, wyszła bez słowa.....A gdy po jakimś czasie przyszła dozorczyńni, na nasze pytające spojrzenia pokazała ręką na gardło. Pomimo upływu czasu, ta piękna wzorcowa postać bohaterskiej dziewczyny „Heni” i jej męczeńska śmierć na zawsze pozostaną w pamięci”.

To był marzec 1943 roku. Śmierć HENRYKI FIBAK zamyka w zasadzie sprawę organizacji Promienistych w łódzkim gestapo.

Jako odprysk pozostała jeszcze sprawa Janka Soczalskiego. Aresztowany został w tym samym okresie co Henia. Kiedy gestapo uznało, że utrzymywanie ich na wolności nie przyczyni się już do ujęcia poszukiwanej „Wandy”.

Soczalski przez cały czas śledztwa poddawany był bestialskiemu biciu. Przyznał się, że znał i spotykał się z Wandą, ale nie zna jej adresu czy miejsca pobytu. Zaproponowano mu, aby podpisał współpracę i starał się odnaleźć poszukiwaną. Początkowo Janek odmawiał. Kiedy jednak aresztowano jego matkę i pobitą pokazano, Janek załamał się i wyraził zgodę na współpracę. Został zwolniony i zatrudniony w niemieckiej firmie jako kierowca. Ta praca pozwalała mu być w ciągłym ruchu po mieście, co miało pomóc choćby w przypadkowym spotkaniu poszukiwanej.

Losy „Wandy” Bir nie są znane. Wiadomo jednak, że w tym czasie – od końca 1943 roku – Wandy nie było już w Łodzi. Wiadomo też, że nie była w Łodzi aresztowana.

Soczalski musiał co jakiś czas spotykać się z agentami gestapo. Klucząc na tych spotkaniach doczekał wyzwolenia Łodzi. Po wojnie, w pozostawionej dokumentacji gestapo odnaleziono deklarację współpracy Soczalskiego za co stanął przed sądem polskim. Proces sądowy nie wykazał aby Soczalski przyczynił się do aresztowania kogokolwiek. Mimo to za fakt podpisania deklaracji współpracy z gestapo został skazany na osiem lat więzienia.

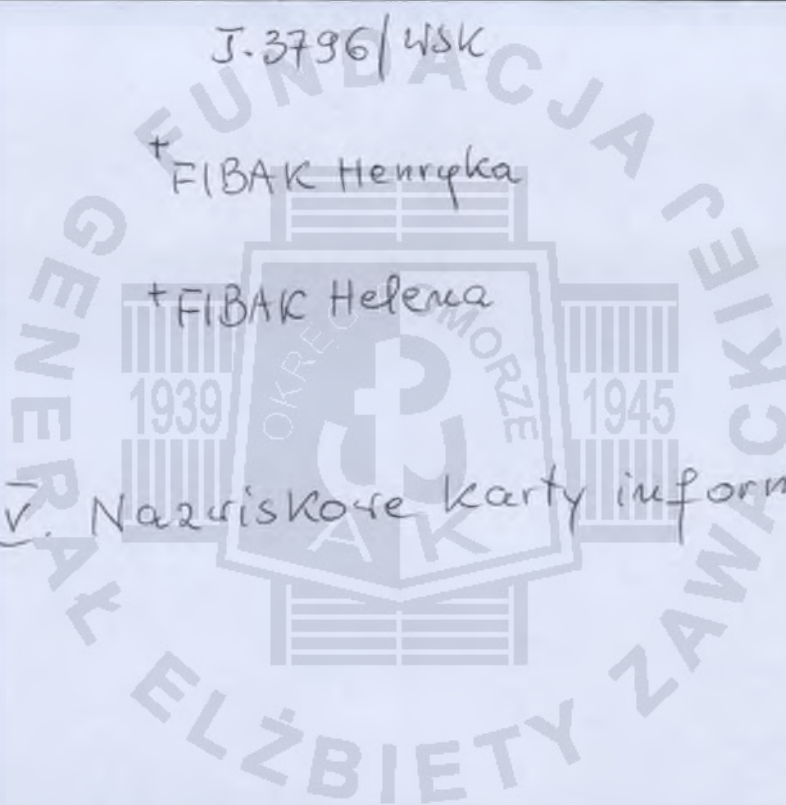
J. 3796 / WSK

G. d.,
stod 2

+ FIBAK Henryka

+ FIBAK Helena

✓ Nazwiskowe karty informacyjne: 2



Gd.
todi

+ RIBAK Helena
(siostra Henryki)
(25. 04. 1925 - 15. 11. 1943).

1939

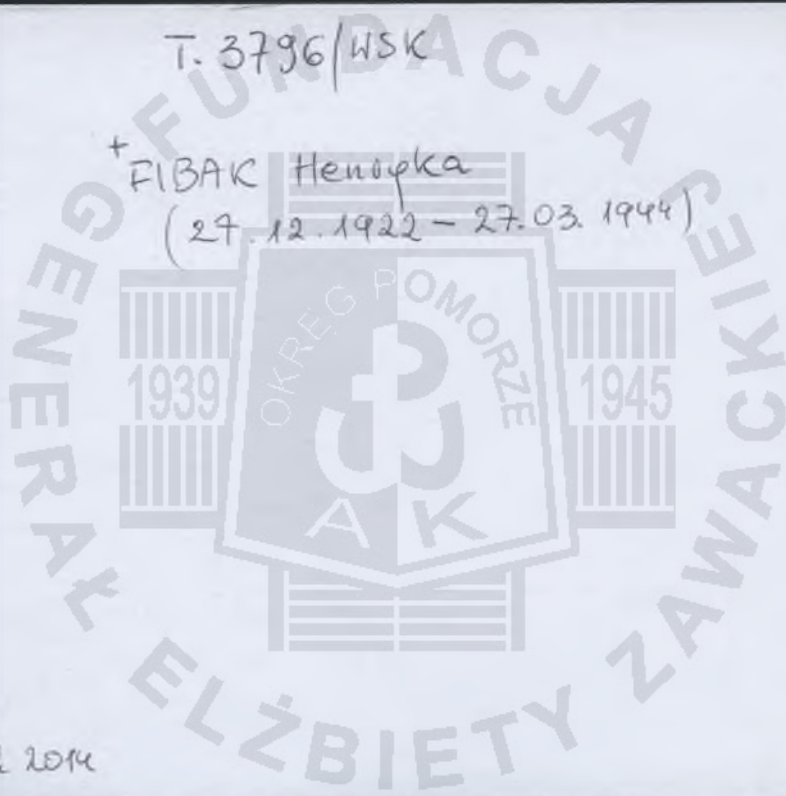
1945

B. Rojós 2014

T. 3796/WSK

Gł.
Łódź

+ FIBAK Henopka
(29.12.1922 - 27.03.1944)



B. Rojek 2014

FIBAK Henryka

